

А.Й. ЖембаНаціональний університет водного господарства та природокористування, Україна,
a.i.zhemba@nuwm.edu.ua

Віртуальні підприємства – це джерело необмежених можливостей. Пошук інноваційних форм підтримки міжнародного бізнесу примушує звертати увагу на віртуальні форми організації бізнесу, до яких і належить віртуальне підприємництво. Переваги віртуального підприємства полягають не тільки в ефективному використанні трудових ресурсів, а й у більш повному задоволенні потреб клієнтів за рахунок швидкості виконання замовлень.

Пошук інноваційних форм підтримки міжнародного бізнесу примушує звертати увагу на удосконалення форм організації міжнародного бізнесу, до яких і належить віртуальне підприємництво. Наукові дослідження проблем забезпечення ефективності економічних процесів взагалі й ІТ-компаній, зокрема, доцільно будувати на традиційній методологічній моделі.

Цілями дослідження є вивчення теоретичних основ та практичних аспектів функціонування віртуальних підприємств у сфері міжнародного бізнесу, а також визначення перспектив створення віртуальних підприємств на сучасному етапі розвитку України. Окрім того, ставилось завдання виявити фактори, які визначають віртуалізацію підприємств, проаналізувавши особливості діяльності віртуальних підприємств у сфері міжнародного бізнесу.

У міжнародному бізнесі існує чималий досвід у сфері практичного функціонування віртуальних фірм. Х. Ваннл [4] наводить такі приклади:

- «Procter&Gamble», яка постачає засоби особистої гігієни на полиці супермаркетів «Wal-Mart»;
- OTIS, яка завдяки віртуалізації діяльності забезпечує цілодобове функціонування понад 100 тис. ліфтів та ескалаторів;
- фірма «Michelin» дедалі частіше постачає шини відразу на виробничі контейнери багатьох світових автомобільних фірм («Accelerators for America's Future»).

Прикладами формування віртуальних організацій для систем електронної комерції можуть бути компанії Rockwell Automation, SKF Group and The Timken Company, які спільно надають послуги, засновані на використанні ІКТ та Web-технологій для постачання товарів/послуг високої якості. Особлива роль у такій економічній діяльності належить новому класу працівників – мережевим адміністраторам [2, с. 346].

Позитивний досвід роботи віртуальних організацій можна прослідкувати на прикладі «American Airlines», мережі готелів «Hilton». Ці компанії пропонують цікаві рішення, та надзвичайно ефективні у своїй діяльності. Також, мережа магазинів «JC Penney» (США) через Інтернет здійснює замовлення на фірми, що виготовляють тканини. Якщо закінчилося виробництво конкретного виду тканини, надсилає його у швейні майстерні – все в режимі «J&T». В Європі існує ініціатива віртуальних кооперацій, які стосуються зокрема тих, хто диктує моду, виробників одягу. Існування багатьох дрібних і незалежних фірм призвело до створення віртуальної кооперації з гуртівнями і магазинами. Завдяки ефективному використанню електронного, віртуального каталогу клієнтам надається повний спектр асортименту (наприклад, accelerator клієнтів). Одночасно гарантується професійне обслуговування продажу, використовуючи RFID, EDI і стандарт EDIFACT для фінансових розрахунків.

В результаті оголошеної пандемії через спалах COVID-19 та запровадження карантину стався підйом в електронній комерції, індустрії онлайн-розваг і онлайн-освіти. Зокрема, сервіс доставки Meituan ввів послугу безконтактної доставки, причому платформи електронної комерції відзначили 215% зростання попиту на продукти харчування.

За результатами дослідження консалтингової компанії Deloitte&Touche [3], яка щорічно публікує список із 500 технологічних компаній, які найшвидше розвиваються – «Technology 2000 Fast 500». Уже досить тривалий період цей список очолюють Інтернет-компанії: на першому місці виявилася компанія Primus Telecommunications, що спеціалізується на провайдерських послугах та електронній комерції. На другому місці – компанія Euronet Services Inc., що забезпечує торгові компанії системами для електронних трансакцій. Третє місце зайняла Media Inc., що займається рекламою в Інтернеті.

В останні роки відомим проектом на основі віртуальних організаційних форм був європейський консорціум Airbus Industries, який виготовляє відомі аеробуси. Він поєднав зусилля в роботі над проектом Powerbook фірм Apple та Sony. Компанія Andersen Consulting сповістила про наміри набути віртуальної форми з метою децентралізації [1, с. 143]. Також, віртуальний проект VIRTEC Project об'єднав дев'ять малих і середніх підприємств, функціонуючих у галузі електроніки, виробництва, механіки і сервісу для створення поліуретанової гуми, що розкладається у природних умовах.

ІТ-галузь є одним із найбільш високорозвинених і динамічних секторів національної економіки, основою чого слід вважати доступність і достатній рівень розвитку кадрового забезпечення. Досить важливою проблемою для розвитку ІТ підприємництва в Україні виступає низький рівень юридичної захищеності вітчизняних розробок, незначний досвід вітчизняної судової системи у розгляді справ щодо охорони об'єктів інтелектуальної власності. Невисокий рівень патентного захисту спонукає вітчизняних підприємців організовувати розробки в Україні, але оформлювати їх поза межами нашої держави. Досить часто національні ІТ оператори переbazовують свій бізнес до країн Шенгенської зони - Польщі, Чехії, Словаччини, Угорщини та Литви.

ІТ компанії України та окремі підприємці є дуже чутливими до зміни споживчих уподобань, швидко адаптуючи цінову політику, сервісні функції та систему доставки до поточних умов. Сьогодні споживач очікує від підприємців більш низьких цін, більш високих стандартів обслуговування, більш зручних систем оплати, а також більш розвинутих систем лояльності від ІТ компаній, ніж у випадку здійснення угод в класичному вигляді.

Все більше іноземних компаній розпочинають входження на ринки України через використання он-лайн торговельних майданчиків. Поряд з цим відбувається подальше удосконалення законодавчого регулювання всіх сфер ІТ бізнесу, який визнано пріоритетним на державному рівні.

Зростання комп'ютерної грамотності населення й активне залучення в віртуальні соціальні проекти приводять до усе більш інтенсивного використання мережі Internet, росту користувачького контенту, росту трафіку передачі даних. Незважаючи на те, що віртуальний бізнес України слабкорозвинений порівняно із США та країнами Західної Європи, віртуальні підприємства в Україні активно створюються та розвиваються. Їхня діяльність прямим чином залежить від кількості українських Internet-користувачів, розвитку ІКТ в Україні, електронного реєстру, законодавства, якості передавання інформації, інфраструктури доступу в Інтернет та інших факторів. Задля успішної побудови віртуальних підприємств компанії повинні водночас й відкрити свої системи, й захистити їх для вирішення критично важливих задач, забезпечивши при цьому надання сервісів високого рівня.

Список використаних джерел:

1. Казарцева О. А. Виртуальное предприятие: сущность и особенности управления/ О. А. Казарцева // Молодежь и экономика: новые взгляды и решения: [межвуз. сб. тр. молодых ученых]; под. ред. Л. С. Шаховской. – Волгоград: ВолГТУ, 2013. – 244 с.
2. Плєскач В. Л. Інформаційні системи і технології на підприємствах : підручник / В. Л. Плєскач, Т. Г. Затонацька. – К.: Знання, 2011. – 718 с.
3. Automatic System & Technologies [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://weblist.gu.net>
4. Vannl Н. (2011). Looking for the right pill. Business Week, №6. – 13 p.